

Сулаймон Мурод

ҚАЛБ ГАВҲАРИ

Шеър ва ғазаллар

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон
Миллий кутубхонаси нашриёти
Тошкент — 2008

*Мунис ва меҳрибон онам — Ҳайитой Бозор қизи
ва падари бузрукворим Мурад Ғаниевнинг ёрқин хо-
тираларига бағишлайман.*

Маъсул муҳаррир:
Рашид Аслонов

ISBN 978-9943-06-125-5

© Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий кутубхонаси
нашриёти, 2008 йил.

СЎЗБОШИ

Олтиннинг софлигини аниқлаб берадиган маҳактош деган тош борлигини эшитгансиз. Мен ўқитувчилик касбини маҳактошга менгагим келади. Чунки у инсонни тарбиялайди. Агар муаллим ижодкор бўлса, толибнинг иқболи ўн карра қулди дегани. Нурли келажак, уфқи оппоқ манзиллар кутади уни.

Сулаймон Мурод — ана шундай табаррук касб эгаси. Муаллимликнинг машаққатли номи уни элга танитди, обрў эътиборли қилди. Қалби шеърятга ошно адабиёт муаллими ўзининг чиройли лутфи, нотиклик санъати билан давраларга кўрк бериб келади. Ижодкор-ўқитувчи сифатида шеърлари билан элга таниш. У илк китобини “Умид” деб номлаган эди.

Шоир орадан ўн беш йил ўтиб, янги китоби — “Қалб гавҳари”ни сиз-у бизга тортиқ қилиб турибди. Шоир қадоқ қўлли пахтакорларни улуғлаб “Бободехқоним” шеърида шундай ёзади:

Шарафли меҳнатга сарҳисоб айлаб
Кўкрагин ғоз этар Бободехқоним.
Тўпланган неъматдан дастурхон шайлаб
Меҳмонин кутади танти мезбоним.

Тўпландан ўрин олган шеърларининг аксарияти инсоний фазилатларни улуғлашга, айниқса ота-она, устоз-муаллимларни қадрлаш мавзуга бағишланади. Профессор С. Алиевга бағишланган тўртлигида ёзади:

Оталик меҳрингиз қалбимда туғён
Ургани сир эмас муаллим — устоз.
Шеърят боғида сайр этиб ҳар он
Сиз-ла юксакларга этгумдир парвоз!

Самимий мисралар. Умуман тўпландаги шеърлар ва ғазаллар китобхонда илиқ таассурот қолдиради, мушадодасини кенгайтиради.

Дилмурод Жабборов.
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

ВАТАН МАДҲИ

Бағри кенг масканим, номингни тилга,
Олганда жўш урар қалбимда турён,
Мадҳингни жо этиб доим дилимга,
Куйласам титрайди, жумлаи жаҳон.

Дунёда тенгги йўқ гўзал Ватаним,
Сенга фидо бўлсин тандаги жоним,
Меҳрингдан тўймасман, ижод маконим,
Гуллайвер ҳамиша, боғу бўстони.

Зар унар бағрингда, “оқ олтин” тоғинг,
Кундан-кун юксалур, эй гулистоним.
Чаманга бурканган яшнаб ҳар ёғинг,
Оламга танилдинг, Ўзбекистоним!

Истиқлол туфайли ростлаб қадингни,
Оғир синовлардан ўтдинг мардона.
Бугун голибдирсан, ургин қадингни,
Курраи заминда қилиб тантана!

ҚАЛБ ГАВҲАРИ

Илҳом дурларидан саралаб гулгун
Гулдаста ясадим, азиз китобхон.
Ўқиб, завқ олсангиз бўлардим мамнун
Қалбим гавҳарлари Сизга армуғон.

Пайғамбар ёшига умрим етганда
Қайтадан қизиди томирда қоним.
Боғимда сайр этиб, ижод этганда
Булоқдек қайнайди яна илҳомим.

Истиқлол нуридан бўлиб баҳраманд
Назм гулшанида шодон кезаман.
Шеърларим ғояси ҳаммани хурсанд,
Этолса, Орзумга мен ҳам етаман.

СОҲИБҚИРОН БОБОМ

(Амур Темурнинг 667 йиллигига)

Эзгуликни дилга жо,
Этган улуғ инсонсиз.
Оламаро мусаффо,
Поёни йўқ осмонсиз.

Адолат ва озодлик —
Муқаддас шиорингиз!
Қайғу ўрнига шодлик,
Ўрнатмоқ касб-корингиз.

Сиз келганда дунёда,
Ҳукмрон эди зўрлик.
Турон илму зиёга,
Ташна бўлганди шўрлик.

Отга миниб шоҳона,
Эрк туғин кўтардингиз.
Халқимизни мардона,
Курашга қўндирдингиз.

Душманларни беаёв,
Кувдингиз юртдан, бобо,
Зарбингизга бирор ёв,
Дош бермай қочди расо.

Бирлаштириб халқингиз,
Туздингиз буюк давлат.
Шу эди орзуингиз,
Озодлик ва адолат!

КОМИССИЯ КЕЛАРМИШ

(Ҳазил)

Мудира мажлис дея,
Ҳамкасбларин жамлади.
Эшикни очиб қия,
Кимдир уни имлади.

Нима гап, айтинг, опа,
Билсак бўларми дедим.
Юрагим така-пука,
Бозор чиқмоқчи эдим.

Ичкари киринг тезроқ,
Фаройиб янгилик бор.
Сабр қилинг бир озроқ,
Кўнглингиз чекмай озор.

Агар иложи бўлса,
Олдинроқ этинг огоҳ.
Дарсга комиссия кирса,
Мени урмасин арвоҳ.

Хуноб бўлманг, дугона,
Комиссия келмайди.
Мажлис бу бир баҳона,
Ҳеч ким сирни билмайди.

Шу пайт бирдан хонага,
Директор кириб келди,
Мактабга комиссия,
Келишин эълон қилди.

Бошланди ғала-ғовур,
Деди биров: “Иш чатоқ!

Мен дарсимга ҳайтовур,
Тайёрмасман, эй ўртоқ”

Бири чопди табибга,
Бири бўлди бош оғриқ.
Бири зиёфатга қўй,
Қилмоқчи бўлди тортиқ.

Бири туриб ўрнидан
Касбни улуғланг, деди.
Муте бўлмай бировга,
Мен тайёр деб, беш кетди.

ДИЛ РОЗИМ

(Ота тилидан)

Ҳаётни ўшшатгум чексиз уммонга,
Унда насиб этган сузмоқ инсонга.

Мен ҳам суза олдим, ўшал уммонда,
Лаззат ола билдим, қолмай армонда.

Ўғил-қизларим бор, келин-куёвим,
Саноқсиз неварам — моҳитобоним.

Сузишни ўргатган устозларим бор,
Уларга таъзимим айлай беғубор.

Қай сўз билан бугун айлайн изҳор,
Қалбим севинчини, азиз дўсту ёр.

Умрим неча йилдир, уни айтолмам,
Оллоҳ берган ёшдан ортиқ яшолмам.

Шукрлар бўлсинким, орзумга етдим,
Шогирдлар етказдим, бахтимни топдим.

Ўғил-қизларимни қилиб уй-жойли,
Неваралар кўрдим, дўндиқ, чиройли.

Улар камол топиб, бизни ёд этсин,
Ота-оналарин дилин шод этсин.

Ота-онасининг борсин изидан,
Бобо-ю бувисин чиқмай сўзидан.

Устозга эргашсин, ҳаётни билсин,
Халқига беминнат хизматлар қилсин.

Дўстларим айладим дил розим баён,
Ниятим сизларга бўлгандир аён.

ЎЗБЕГУ ТОЖИК

Яшайди икки халқ бир жону бир тан,
Бири ўзбек эрур, бириси тожик.
Уларнинг маскани бўстону чаман,
Бу ҳақда мавжуддир жуда кўп битик.

Азалдан ўзбегу тожик қон-қардош,
Маслақдош ва сирдош, урф-одати бир.
Роҳату кулфатда бўлиб елкадош,
Ҳар қандай мушкулни ечмоққа қодир.

Фарғона водийси, Помир тоғлари,
Тожигу ўзбекнинг сўлим макони.
Бухоро гумбази, Хўжанд боғлари,
Ўзбегу тожикнинг битта бўстони.

Ўзбегу тожикка куда-андалик,
Ота мерос эрур қадим-қадимдан.
Борди-келди доим — йўқдир кандалик,
Шукрки, шу халқнинг бир пайвандиман.

Назм гулшанида Жомий, Навоий,
Сайр этиб ҳамнафас қилдилар парвоз
Улардан завқланиб Садриддин Айний,
Икки тил бобида бўлолди устоз.

Ҳикматлар яратиб Аҳмад Яссавий,
Ақл-заковатдан этди нурафшон.
Дўстликни улуғлаб устоз Рудакий,
Инсонлар қалбини этди чароғон.

Ўзбекнинг Ойбеги, тожик Мирзоси,
Ҳақиқат нурина сочдилар элга.
Абдулла шеърию, Лойик пафоси,
Жўрликда жаранглаб завқ берди дилга.

Жалол Икромийро бадастам гирам,
Ба наздам пайдо шуд, “Духтари оташ”,
Уни ўқиганда англадим бирам,
Қалбларнинг қалбларга бўлганин туташ.

Тўю томошада ўзбек гурунги,
Саҳнада жаранглар тожик овози.
Порлоқдир дўстликнинг эртанги тонги,
Уларга ёр бўлсин лочин парвози.

Истагим: дўстларнинг юртида доим,
Тинчлигу омонлик бўлсин барқарор.
Аҳил-иноқ яшасин халқлар илоҳим,
Дўстликни мадҳ этсин шоир, санъаткор.

БУХОРОДАН САДО КЕЛДИ

(Шаҳримизнинг 2500 йиллигига)

Бухородан садо келди,
Бугун катта тантана.
Минораю мадрасалар,
Ясанибди шоҳона.

Она шаҳрим, қувон бугун,
Таваллудинг айёми.
Қўчаларинг бирам дуркун,
Мафтункор ҳар эҳроми.

Эслатасан менга доим,
Қўҳна тарих илмини.
Ёдга олсам яйрар дилим,
Мири Кулол номини.

Пештоқларинг ял-ял ёнар,
Зарҳал тасвир нуридан.
Қўрганларнинг кўзи қувнар,
Нақшлар суруридан.

Имому фузалолар,
Маконисан, Бухором.
Фитрату Файзуллолар,
Қалбингга берар ором.

Яшнасину ҳеч сўнмасин,
Шаҳрим, ҳусну жамолинг.
Қўшиқ бўлиб янграсин,
Олам узра камолинг!

НАВРЎЗ ЖИЛОСИ

Яна юртимизда Наврўз жилоси,
Табиат уйғониб, яшнади олам.
Боғларга таралар, булбул навоси,
Дилларни тарк этди, қайғу, ғам, алам.

Қизлар толбаргақдан ясаб гулчамбар,
Баҳордан руҳланиб, тақдилар бошга.
Димоққа урилиб ажиб мушк-анбар,
Қалбларни ёритди ўхшаб қуёшга.

Наврўзда бошланур эзгу ой-ҳамал,
Далаю қирларда қайнайди ҳаёт.
Гуллардан тўплайди болари асал,
Мафтункор жаранглар баҳорий баёт.

Харир кўйлак кийган келинчак мисол,
Пардасин юзидан олар бойчечак.
Кўклам қуёшидан нур эмган ниҳол,
Мавжланиб чиқарар ям-яшил куртак.

Наврўзда авж олар ҳар хонадонда,
Момолар гурунги, қизлар хандаси.
Сумалак пишади кенг дошқозонда,
Татиган оғиздан кетмас мазаси.

Истагим: бахш этсин Наврўз илоҳим,
Ҳаммага қувончу бахту саодат.
Юртимда янграсин қўшиқ ҳар доим,
Эзгулик кўпайсин, ўчсин жаҳолат.

ОТА ЎГИТИ

Ўғлим, лоқайд бўлма, лоқайдлик ёмон.
Лоқайд кишилардан Худо ҳам безор.
Лоқайд киши обрў топмас ҳеч қачон,
Лоқайдлик дилингга етказар озор.

Дўстингни алдама, бўлмагин бебурд,
Ҳаётда тўғри бўл, ёруғдир йўлинг.
Субутсиз устоздан ранжийди шогирд,
Қатъиятли бўлсанг баланддир қўлинг.

Манманлик—жаҳолат, камтарлик — камол.
Қай бирин танлашни унутма, ўғлим.
Яхши хислат билан кўркамдир жамол.
Номасқул ишларга қўл урма, ўғлим.

Енгил-елпи яшашга уринсанг агар,
Тангликка учрайсан бир кунмас, бир кун.
Ёшлиқда қийналиб ўргансанг ҳунар,
Роҳатда яшайсан, бўлмайсан забун.

Илмга чанқоқ бўл, бўлма бепарво,
Эринмай ўргангин илму фан сирин.
Мансабни ҳеч қачон қилмагин даъво,
Такаббур бўлмагин, бўлгин камтарин.

Ҳирс қўйма таъмаю нафсингга зинҳор,
Учрама бир умр тавқи лаънатга.
Ширинсўз бўлгину бўлма дилозор,
Пандимга амал қил, қолма уятга.

ФАСЛЛАР КЕЛИНЧАГИ

Баҳор фаслларнинг келинчагидир,
У билан қайтадан яшарар олам.
Экиннинг бу фасл беланчагидир,
Унинг тафти билан уйғонар ер ҳам.

Баҳор шабадаси эганда юртга,
Шаҳдам қадам ташлар Наврӯзи олам!
Дехқонга вақт бермас ўйлов, сукутга,
Кўзгалгин, мен сенга бўлай дер малҳам.

Бугундан бошланур чўлу биёбон,
Тоғу тошлардаю боғларда ҳаёт.
Бугундан эртанги мақсадга инсон,
Интилар режасин этмайин барбод.

Мен ҳам нур эмаман бугунги кундан,
Нега куйламайин унинг баётин?
Ҳатто Момо еру Куёш ҳам ундан,
Дариф тутмаган-ку бор саховатин.

Мана дастурхонда тансиқ таомлар,
Сумалак пишмоқда дошқозонларда.
Кўшиғу яллалар, мумтоз мақомлар,
Дилдан янграмоқда хонадонларда.

Истагим: ўлкамиз буркансин гулга
Йўлимиз Наврӯздек бўлсин нурафшон
Сулаймон ўғлингман қаламни қўлга
Олиб дoston битай қолмасин армон.

БЕЛЛАШУВ

(“ЗИЁ” жамоасининг табриги)

Ассалом, шифокор, меҳридарёлар,
Эй, инсон умрининг чароғбонлари!
Сизни табрик этиб аҳли зиёлар
Даврага тўпланди, бор имконлари.

Табобат сирларин билгали обдан,
Гиппократ, Синодан олгансиз таълим..
Кувноқлик, зукколик бобида чандон,
Сизга таълим берган устоз муаллим!

“Зиё” деб атадик жамоамизни
Қалбларга нур сочмоқ шиоримиздир.
Кундан-кун яшнатиш замонамизни
Эзгу ният ҳамда уффоримиздир.

Муаллим ўқитган жаҳон илмининг
Буюк алломаю, фидойларин.
Муаллим ўргатган ҳаёт назмининг
Мунгли навосию нозик сирларин.

Фикримиз исботи: Фаробий, Сино
Беруний, Термизий, Нақшбанд, Кубро
Бухорий, Улуғбек, Навоий бобо
Жаҳонгир, Темуру, шоҳ Бобур Мирзо.

Мустақил диёрнинг ўғил-қизимиз.
Истиқлол қуёши бизга парвона.
Боболар ишидан ёруғ юзимиз
Баҳсни бошлайлик, келинг, дўстона.

Курашда ким мағлуб, ким бўлар ғолиб,
Бундан ўксинмайлик, қатъий сўзимиз.
Кувноқлик, зукколик байроғин олиб
Пешқадам бўлолсак, ёруғ юзимиз.

АЁЛ МАДҲИ

Аёлсиз ҳаловат тополмас жаҳон,
Аёл борки, оламга таралар ёғду.
Аёл меҳри билан тебранади жон,
Аёл ҳамла қилса, йўқолур қутку.

Аёл бўлган ерда тинчлик ҳукмрон,
Унинг табассуми эритар дилни.
Аёл хоҳиш қилса, мушкулинг осон,
Суғуриб олгандек хамирдан қилни.

Аёллар бахтимиз, тожу тахтимиз,
Уларсиз қоронғу, бизларга дунё.
Хиёнат қилмайин ичиб онтимиз,
Аёлни асрайлик, ранжитмай асло.

БАҲОР БАЁТИ

Келди баҳор айёми,
Оламга сочиб ёғду.
Янграб кўклам мақоми,
Чиқди авжига кулгу.

Табиатдан руҳланиб,
Уйғонди турфа гуллар.
Гул ҳидидан завқланиб,
Хониш қилди булбуллар.

Тоғу тош, дала қирга,
Тўшалди яшил гилам.
Ишлов бергани ерга,
Деҳқон шайланди шаҳдам.

Ўзгартириб либосин,
Тебранди ёш ниҳоллар.
Куйлаб баҳор нафасин,
Яйради жўшиб диллар.

ҚУМСАШ

(Она мактуби)

Уйғун болам, буйларингдан айланай
Бизларни деб хат ёзибсан бир талай.

Раҳмат болам, бизни эслайсан доим
Бахтимизга омон бўлгин илоҳим.

Отажонинг юмуш билан банд ҳозир
Акаларинг меҳнат қилар бесабр.

Лола опанг билим юртин илғори
Укажонинг хонадоннинг шунқори.

Ҳилол синглинг ҳаммамизга овунчоқ
Ўзимнинг ҳам сизлар билан кайфим чоғ.

Зерикмагин, бирин-кетин бизлар ҳам
Канда қилмай хат ёзаямиз дамба-дам.

Инсон учун энг кераги ирода
Ўксимагин, мен уйдан деб йироқда.

Мард ўғлон бўл, фақат ўйла бурчингни
Хизмат пайти кўрсатолгин кучингни.

Аскарлигинг шарафингдир, ўғлоним,
Посбонимсан – арслоним, қалқоним.

Сендек ўғлим борлигидан мағрурман
Бебош, тантиқ фарзандлардан безорман.

Ҳалол хизмат этсанг оларман мадад
Лоқайдлик қилма ҳеч. Келтирма уят.

Асл фарзанд ўйлар ота-онани
Бебош фарзанд хароб қилар хонани.

Бу гапларни ўзингга деб билмагин
Ақллисан ўз йўлингдан тоймагин.

Бугун-эрта хизмат бурчинг тугайди
Ҳовлимизда тўй-тантана тинмайди.

Сен келганда хаста кўнглим ёришар
Хешу табор, ёру дўстлар тўпланар.

Ота-она фарзандига ҳар доим
Омад тилар, бахтли бўл деб, илоҳим.

Дадил бўлгин, бизлар соғу саломат
Кайфимиз чоғ, аҳволимиз аломат.

Саломимиз қабул этгин, дўмбоғим
Дўстлар билан ўйнаб кулгин тойчоғим.

ШОИРНИ ЭСЛАБ

(Зафар Диёр хотирасига)

Қалбингдан аримас ҳеч қачон шодлик
Ҳамиша қувноқсан шеъринг-ла шоир.
Мадҳинг-ла куйланур эзгу ободлик
Ижодинг мангудир меҳринг-ла шоир.

Шеърларинг, эй Зафар, ўзинг мисоли
Ёшларга табассум бахш этар абад.
Достону эртагинг диллар жамоли
Ўткир дидинг бизга берур саодат.

“Ўртоқ кўзичоқ” у “Гунафша”нгни мен
Ўқиб шодлангандим мактаб ёшимда.
Ўспирин чоғимда “Совға”нгни қўлга
Олганда кўзгалди кўп ҳис бошимда.

Қайноқ нафасингдан баҳор севинчи
Барқ уриб келарди дўстимиз Зафар.
Янги шеър, болалар, беринг суюнчи,
Дея қувнар эдинг мисли кабутар.

Нодир сатрлар-ла эй дилкаш шоир
Тириксан, мадҳинг-ла янграйди диёр.
Яшнаган юртингда ўзингга доир
Ҳайкал ўрнатолдинг, эй Зафар Диёр.

ЧЎЛДА

(Бухоро-Хива саёҳати)

Елиб бормоқдамиз чўллар оралаб
Дашту саҳроларни қолдириб ортда.
Анқиган чечаклар, лолалар яйраб
Бизга таъзим қилиб боқар оҳиста.

Оби-ҳаёт сувин эмган гиёҳлар
Флора дунёсин эслатар, э воҳ...
Кенг водий гаштини татган сайёҳлар
Аминман, фикримга бўлурлар гувоҳ.

Автобус ошиқар манзилга томон
Тинимсиз чумоли карвони каби.
Завқ билан бошқарар рулни Қаҳрамон
Катта бир экипаж сарбони каби.

Дўстгинам, кўнгилга ажиб бир роҳат
Бахш этар мусаффо чўлнинг ҳавоси.
Бир марта ўтсангиз бу йўлдан, албат
Бўлиб қолардингиз саҳро шайдоси.

МУАЛЛИМ ҲАҚИДА ШИНГИЛ ШЕЪРЛАР

Сиз эмасми минглаб ижодкор,
Фазокор олимга беролган таълим.
Сиз эмасми қалби беғубор
Оламга нур сочган улуғ муаллим.

* * *

Сиз туфайли бу ёш авлод
Қадам ташлар ҳаётга.
Сиз туфайли ёзиб қанот
Учмоқда коинотга.

* * *

Сизга таҳсин, эй зиёли
Сизга айтгум офарин.
Йўлингизга дур сочгали
Садқа бўлсин қўлларим.

* * *

Ўқитувчи бор эканки,
Камол топар ёш авлод.
Ўқитувчи бор эканки,
Ҳаёт қайнар умрбод.

* * *

Қалб гавҳари тубсиз осмонда
Порлаб турган юлдузга ўхшар.
У ҳар доим бутун борлиққа
Эзгуликнинг ёғдусин сочар.

* * *

Кўнгил ойна каби тўниқ, беғубор
Унда акс этади борлиқ, муҳаббат.
Уни синдирмангиз, чекмасин озор
Билинг, синган кўнгил офринар абад.

ИЧОН ҚАЛЪА

Кўхна Хива бўйлаб мен сайр этардим
Шунда таскин топди кўнглим ғазалдан.
Кўплаб ёдгорликлар тўпламин кўрдим
“Ичон қалъа” экан номи азалдан.

Ундаги саноқсиз масжид, мадраса
Хоразм халқига тарқатган зиё.
Ал жабр, фалсафа, тибу ҳандаса
Оқими жўш урган мисоли дарё.

Кўрганда Шерғози. Оллоқўлихон,
Паҳлавон Маҳмуду ва Хўжа Ислому.
Ёдгорлиги менда гўё бир жаҳон
Қолдирди таассурот хулласи калом.

Унда қад кўтарган қошин минора
Кўп йиллик тарихнинг тирик гувоҳи.
Меҳнатда тобланган у жигарпора
Уста наққошларнинг мангу арвоҳи

Ўтардим энтикиб Карвонсаройдан
“Таги замин” бўлди менга намоён.
Душман ҳужум қилса юртга кўққисдан
Бу ердан ичиб сув, сақлаганлар жон.

Туркман шеърятин буюк пешвоси
Маҳтумқули олган бу ерда таълим.
Бу ерда улғайган ер юзин моҳи
Табибу файласуф, физик ва олим.

Бу ерда қайноқи этганди ижод
Ўзбек шеърятин жарчи юлдузи.
Олий даргоҳ бўлган жойни этиб ёд
Сайёҳлар жўнатар бугун ер юзи.

ТАДБИРКОР ШОГИРДИМСАН

(Нишонжон Искандаровга бағишлайман)

Ҳаёт бўронига беролиб бардош
Олов ва сангдонда тобланган инсон.
Бугун бошинг узра чарақлаб қуёш
Йўлингни ёритар фахрлан, Нишон.

Тақдирнинг изми-ла ота-онангдан
Эрта етим қолиб, бўзладинг, ўғлон.
Аччиқ тер оққанда иссиқ танангдан.
Нажот уммонидан отилди вулқон.

Бу вулқон таптидан мурғак қалбингда
Умид ғунчалари очилди алҳол.
Меҳр ўпичидан юз ва лабингда
Юлдузлар чақнади мисоли ҳилол.

Туну кун ўйладинг: Етиб вояга
Халққа хизмат этсам бўлардим хурсанд.
Интилдинг ҳамиша юксак қояга
Ўнқир-чўнқирларни этмасдан писанд...

Мана, тадбиркорсан, дилинг беғубор
Сени ёрлақасин Оллоҳ илоҳим.
Меҳнатинг кетидан топгин ифтихор
Эзгу орзуларинг ушалсин доим.

Барча заҳматларинг кетмади зое
Азобу ташвишлар қолди ортингда.
Бахтиёр яшагин, бўлмагин муте
Адолат тантана қилган юртингда.

Бугун қутлагани муборак ёшинг
Тўпланмиш дўстларинг, яйради дилим.
Сенга омад тилаб, силайди бошинг
Устозинг Сулаймон, кўп яша, ўғлим!

БАХТ ВА ШОДЛИК КУЙЧИСИ

Ўлмас асарларни яратган инсон
Номингга ўқилур сўнгсиз тахсинлар.
Куйлашда ҳамма вақт “Зайнаб ва Омон”
Достони кўнглимга берар таскинлар.

Асрий туғёнларни шеърий мисрангда
Ифода этолдинг, эй шарқли шоир.
Бахт ва шодлик куйи сенинг наърангда
Жаранглаб турибди бу эмасдир сир.

Ижодда толмадинг, афсус, келажак
Қаламнинг тебрашин кўра олмади.
Буюк илҳомингни ёйолдинг бешак
Лекин жисминг узоқ яшай олмади.

Муаззам юртингда мисоли Зухал
Биз билан биргасан шоири замон.
Насллар даврида сен қурган ҳайкал
Мағрур қад кўтарар, эй улуғ инсон.

ПРОФЕССОР САИДЖОН АЛИЕВГА

Оталик меҳрингиз қалбимда туғён
Ургани сир эмас муаллим — устоз.
Шеърият боғида сайр этиб ҳар он
Сиз-ла юксакларга этгумдир парвоз!

РАҚҚОСАГА

Ўйинда тенгги йўқ опам Мукаррам
Баҳор нафасидек тортади дилни.
Доира чертганда Қаҳрамон акам
Ларзага келтирар тинимсиз зални.

Ҳайратда қолдириб рақси-ла бизни
“Баҳор”нинг тўридан жой олди Раъно.
Нафис ҳар ишваси ўйнатар кўзни
“Покистон” рақсини этганда ижро.

Хушовоз Тоштемир дилларни мафтун
Этолди булбулдек қилганда наво.
Муқаддам рақсини кўрганда бугун
Санъат денгизига фарқ бўлдим, эвоҳ.

Эй “Баҳор” гуллари, ўз атрингизни
Таратинг, анқисин, кенг рўйи жаҳон.
Олтинга алмашманг ўз қадрингизни
Сизни ардоқлайди, ҳур Ўзбекистон.

Эй санъат дарғаси, устод раққоса
Халқимга этгайсиз яна кўп хизмат.
Кўплаб шогирдларни етказиб роса
Юз ёшни қаршиланг, шудир катта бахт.

ИЛҲОМ БУЛОҒИ

Бағри кенг Ватанимнинг яйлови, тоғу тоши
Ижод учун шоирга эрур илҳом булоғи.
Яшаса ким бу юртда етар осмонга боши
Кундан-кунга нурланиб, чақнар кўзин қароғи.

МУҲАББАТ АЛАНГАСИ

(Умр йўлдошимга бағишлайман)

Сени деб, ҳаётга келганман, англа
Сени деб, тунларни ўтказдим бедор.
Сени деб, ошиқлик ҳажрида ёндим
Сендайин дийдорга етгум, вафодор.

Қалбимни тирнама, эзма дилимни
Жаҳаннам қаърига итарма мени.
Севги лаззати-ла кўтарсанг кўнглим
Бағримга тортаман силаб бошингни.

Ҳарорат босмоқда қалбимни, эвоҳ
Муҳаббат ўтида ўртанмаган ким?
Ҳижрон азобига иккимиз гувоҳ
Бизга мадад бергин, ўзинг оллоҳим.

Севгилим, билолмам, менинг соф қалбли
Вафодор ёргинам бўлоласанми?
Айрим бўҳтонлару ғийбат сабабли
Учраган тўсиқни енголасанми?

Ўксинма, жонгинам, бўлгин бехатар
Хафланма, дадил бўл, мен сенга содиқ.
Бошимга келса ҳам заҳарли ханжар
Сен учун жонимни этгайман тортиқ.

ИСТИҚЛОЛ МЕВАСИ

Истиқлол туфайли, эй Ўзбекистон,
Оламга таралди шухрату, шонинг.
Ким эдик, ким бўлдик Оллоҳга аён
Гурқираб яшнайвер, буюк имконинг.

Юртим, шитоб билан интилиб олға
Жаҳонга ёйолдинг хурлик зиёсин.
Дину диёнатни сен қилиб пеша
Пойтахти бўлолдинг Ислом дунёсин.

Сенинг шижоатинг олдида роса
Лол қолди Ҳинд, Эрон, Арабу Афғон.
Сенга ҳавас қилиб, олди андоза
Ироқу Туркия ҳамда Покистон.

Тарихнинг ҳар сатри сир эмас, ўлкам,
Буюк воқеалиқдан беради гувоҳ.
Жасур Тўмарису Широқдек ўктам
Мардлар қўрғонисан, эй улуғ даргоҳ.

Имом Бухорию Аҳмад Фарғоний
Хазрат Нақшбанду Нажмиддин Кубро.
Тибшунос Синою, олим Беруний
Довруғинг зикр этди бутун эл аро.

Танилди оламга Улуғбек Мирзо
“Зичи Кўрагоний” асарин ёзиб.
Адолат, эрк учун жонини фидо
Қилганди бобомиз Темур юрт кезиб...

Мозийдан гап очсак етишмайди сўз
Юртимнинг бугуни тилларда дoston.

Жамолинг кўрганда қувонади кўз
Кўкка парвоз қилгин, ҳур Ўзбекистон.

Истиқлол меваси: ҳам пахта, ҳам дон
Ажойиб қадамжо, кўркама бинолар.
Юртим спортига тан бериб жаҳон
Шаънингга айтмоқда ҳамду санолар.

Жаҳонни титратди бокс рингида
Руслан Чагаеву Муҳаммадқодир.
Рустам Қосимжонов шахмат жангида
Матонат кўрсатди, биз бўлдик мағрур.

Кураш майдонида Абдулла Тангри
Кучига лол қолди жумлаи жаҳон.
Теннис ўйинида ўзбекнинг фахри
Эканин Ирода кўрсатди чандон.

Шу юртда туғилиб ўсганим боис
Уни мадҳ этишга ҳаққим бор ҳар он.
Келажак авлодга қолдириб бир из
Ёзолсам кошкийди катта бир дoston.

МУАЛЛИМНИ КУЙЛАЙМАН

(Неварам Саодатнинг шеъри)

Тенги йўқ қалби дарё,
Онадек улуғ сиймо.
Илм берар бир дунё
Устозимиз муаллим.

Ўқинг дер: доим аъло,
Устозимиз бебаҳо.
Меҳри иссиқ дилрабо
Гамхўримиз муаллим.

Сўзлари ширин-шакар
Юзлари ойдек балқар.
Бундай инсон кўп яшар
Сарваримиз муаллим.

БОБО ҚУВОНЧИ

Сайр этардим ижод боғида
Хаёлимни чулғади бир ҳис.
Илҳом қайнаб келган чоғида
Уйқум бир оз панд берди, эссиз.

Уйғондим қоғоз ва қалам
Шоша-пиша олдим қўлимга.
Ёзавердим танзимга малҳам
Сатрларни жамлаб кўнглимга.

Эшик қия очилиб аста
Кириб келди Рустам — неварам.
“Бобо”, деди кулиб оҳишта
Бир ўйнайлик шахмат чинакам.

Майли, ўғлим, ўйнаймиз бироз
Диққат билан юргин беҳато.
Қолдиролсанг тилайман парвоз,
Дея тошни сурдим бепарво.

Неварамнинг ўйнашин кўриб,
Ич-ичимдан қувончга тўлдим.
Енгилганим тан ола туриб,
Чапак чалиб, мириқиб кулдим.

Орзум шуки: неварам бир кун
Забт этолсин шахмат майдонин.
Шунда халқим бўларди мамнун
Гар кўтарса Ватан байроғин.

НЕВАРАМНИНГ ШЕЪРИНИ ЎҚИБ

Шеър ёзибди Саодат
Ўқиб берайми сизга.
Тингласангиз у роҳат
Бахш этар кўнглингизга.

Шеър мазмуни аломат
Қофияси келишган.
Меҳр билан у фақат
Суғорилган, тўлишган.

Она-диёр мадҳини
Чин юракдан куйлабди.
Давримизнинг руҳини
Митти шеърга жойлабди.

Завқ олиб боғ-роғлардан
Жўш урибди илҳоми.
Осмон ўпар тоғлардан
Учиб ўтмоқчи чоғи.

Истагимиз Саодат
Қилсин кўкларга парвоз!
Шоира бўлиб албат
Куйлайверсин хуш овоз!

НЕВАРАМ ПАҲЛАВОНГА

Эрта тонгда уйқудан
Уйғонарди Паҳлавон.
Ойисига ёпишиб
“Кетдик” дерди шу замон.

Эркалатиб боласин
Олар бағрига она.
Қайга кетамиз дея
Излар эди баҳона.

Ойисиниг бўйнидан
Маҳкам қучиб оларди.
Оёқларин тебратиб
“Қиқир-қиқир” куларди.

Келсин қани, дўмбоқчам,-
Дея қўлимни чўзсам.
Қучоғин очиб дарҳол
Талпинар эди бирам.

Кўтариб неварамни
Боққа томон борардим.
Хушбўй турфа гуллардан
Унга узиб берардим.

Очиб бармоқларини
Гулчаларни ушларди.
Бошчасин қимирлатиб
Яйраб-яйраб куларди.

Қувонганимдан дердим:
Улғай, болам, бенуқсон.
Зурриётим – неварам
Гулдай яшна беармон.

ДАРСХОНАМ

(Ўқувчи тилидан)

Дадам менга дарсхона
Тахлаб берди бир куни.
Жиҳози шинамгина
Кўрсангиз эди уни.

Дарсхонам ёруғ ва кенг,
Кўнглимни этар бўстон.
Жавони жуда ҳам бой
Унда кўп эртақ, дoston.

Мақтабдан қайтгач, ҳар кун
Дарсхонамга кираман.
Китобларимни кўздан
Бирма-бир кечираман.

Стол, стул, жавоним
Обдон артиб чиқаман.
Ўқув қуроғларимни
Гард юқтирмай асрайман.

Меҳр билан дарсимни
Тайёрлайман мириқиб.
Отажоним расмини
Сийпалайман қизиқиб.

Қани дейман, отажон,
Ҳамма ҳам сиздек бўлса.
Фарзандига меҳрибон
Юзидан нур ёғилса.

С.Муродов оила аъзолари билан.

С.Муродов рафиқаси Жумагул опа билан.

УНУТИЛМАС ОНЛАР

(Синфдошлар учрашувига бағишланади.)

Эллик йил ўтибди чиқмайди ёддан
Ўшал ўйинқароқ ғанимат онлар.
Сабоқ олар эдик илму ҳикматдан
Қалбларни чулғарди мунгли армонлар.

Устозлар таълимин жо этиб дилга
Интилдик ҳаётдан топгани ўрин.
Хизмат қилиш учун юртга ва элга
Уммонга ташладик эзгулик тўрин.

Уммон ҳаёт эрур, тўр эса иқбол
Кимга насиб қилар қайси бир ҳунар.
Касбин эъозлаган кўрмагай заво
Касбдан улуғ эрмас олтин, сийму зар.

Оллоҳга шукрим, кўлдан келгунча
Жамият олдида этолдик хизмат.
Қолган умримизни билак толгунча
Ватан равнақи-чун сарфлайлик фақат.

Афсуски, сафимиз тўлиқмас бугун
Ҳаётдан кўз юмган анча сафдошлар.
Улар хотираси абадий дуркун
Марҳумлар олдида эгикдир бошлар.

Унутмасмиз Сизни устоз, сафдошлар
Ҳамиша биз билан ташлайсиз қадам.
Келажак авлоду барча юртдошлар
Ўчмас хотирангиз эслайди ҳардам.

БАҒИШЛОВ

(Мактабни битирувчи ўқувчиларга бағишлайман.)

Онадан туғилиб ёруғ дунёни
Кўрганда талпинар мурғак ёш авлод.
Вояга етганда жумла-жаҳонни
Ҳайратда қолдирар топиб камолот.

Интилиб нурафшон эзгу орзуга
Мактабга даставвал ташлайсиз қадам. .
Дуч келган машаққат ўтли ёйига
Тобланган пўлатдек берасиз чидам...

Чекилган риёзат эвазига сиз
Бугун олмоқдасиз бебаҳо хужжат.
Мустақил юртимиз равнақи учун
Ҳалол ва беминнат этингиз хизмат.

Бугуноқ ҳаётга олиб йўлланма
Истиқбол ортидан қувасиз толмай.
Олган сабоғингиз бўлиб қўлланма
Сизга йўл кўрсатар пайсалга солмай.

Истайман қалбимдан: бирингиз олим,
Бирингиз қалби пок, хуш феъл муаллим.
Бирингиз соф виждон бўлинг шифокор,
Бирингиз муҳандис, бирингиз шофёр.

Бирингиз учувчи, бирингиз техник,
Бирингиз геолог, бирингиз химик.
Бирингиз ёзувчи, бирингиз шоир,
Бирингиз актёр — саҳнада моҳир.

Бирингиз санъаткор — уста раққоса,
Бирингиз бинокор — юртда ягона.

Бирингиз пазанда, бирингиз рассом,
Бирингиз муғанний — бергувчи илҳом.
Бирингиз мунаққид — одил нуктадон,
Бирингиз қонунни билгувчи обдон.
Бирингиз тадбиркор, биринг чорвадор,
Бирингиз брокер, бирингиз меъмор.

Бирингиз менеджер, биринг заршунос,
Бирингиз иқтисодчи, бирингиз сарбоз.
Қайси касбда бўлманг хизматни аъло
Бажармоқ йўлида бўлинг жон фидо.

Шунда биз келажак жомини баланд
Кўтарсак нур чақнар юзу кўзлардан.
Шунда Сулаймон ҳам бўларди хурсанд
Сиздек оташнафас ўғил-қизлардан.

ҚАЛБ НИДОСИ

(Қизим Лолахон тилидан)

Муборак, отажон, қутлуғ ёшингиз
Бахтимизга омон бўлсин бошингиз.

Боқий умр кўринг, бўлманг безавол
Ҳаёт нашидасин суринг бемалол.

Фарзанд, неваралар бўлиб гиргиттон
Атрофингиз ўраб юрсинлар шодон.

Отажон, ўксинманг, мен кексайдим деб,
Ёшимни яшадим, сўнгги тўйим деб.

Ҳали умрингизнинг ярми ўтганмас,
Орзуингиз жуда кўп, кети туганмас.

Қирқ йил сиз ёшларга бердингиз таълим
Шогирдлар сизни дер софдил муаллим.

Сиздек отамиз бор, биз бахтли инсон
Илоҳим соғ бўлинг, токи бор жаҳон.

БОБОДЕХҚОНИМ

Юзларда таббассум, лабларда кулгу
Озод юргим узра жаранглар созим.
Меҳрли кўзлардан чақнайди ёғду
Кўшиққа жўр бўлар янгроқ овозим.

Шарафли меҳнатга сарҳисоб айлаб
Кўкрагин ғоз этар Бободехқоним.
Тўпланган неъматдан дастурхон шайлаб
Меҳмонин кутади танти мезбоним.

Истиқлол офтоби — бахт қомусимиз
Довруғи таралди бутун жаҳонга.
У билан мустаҳкам ор-номусимиз
Эгик бошлар мағрур етди осмонга.

Адолат кўчати диёримизда
Ҳосилин бермоқда гувоҳмиз бугун.
Фирромлик йўқ энди касб-коримизда
Фафлатда қолмасмиз, чеҳрамиз гулгун.

Аҳдга вафо айлаб дуркун инжудан
Кўкўпар хирмонлар уйган полвонсиз.
Фахр этинг, форифсиз миннат, қутқудан
Иқбол кулиб боққан юртга ўғлонсиз.

Ҳалоллик ҳамма вақт келтирар шодлик
Фикримнинг исботи — ушбу тантана.
Тинчлик бўлган ерда бўлмас бедодлик
Ҳақиқат енгажак, йўқдир баҳона!

ОРЗУ

Мен инсон фарзанди, мақтамам ўзни,
Олим бўлмасам ҳам кўнглим пок ва оқ.
Мен кўра оламан чақнаган кўзни,
Мурғак гўдакларга берганда сабоқ.

Онасин бағридан мактабга илк бор
Қадам кўйганларга боқаман зимдан.
Дилимда кўпирар эзгулик, баҳор
Гўё томчи ташлар меҳр кўзимдан.

Жажжилар қалбида порлоқ қуёшнинг
Оламини ёритган ёғдуси бордир.
Олисни кўзлаган сорлочин қушнинг
Тинимсиз парвози ёшларга ёрдир.

Шогирдим улғайиб, бўлса билимдон
Ҳақиқат бўстонин яшнатар қалам.
Коинот сирларин ўрганса обдон
Соғлом тафаккурга бурканар олам.

Истагим: ёш авлод ўссин беармон,
Оддий тупроқдан у яратсин маъдан.
Шунда қойил қолиб жумлаи жаҳон
Устозни эсласин дилдан дафъатан.

НУРОТА

Нурота аталмиш бу қутлуғ маскан
Оллоҳнинг назари тушган макондир.
Зиёрат этгали не мақсад билан
Келганга раҳнамо нурижаҳондир.

ШОДЛИК ТАРОНАСИ

(Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига)

Довюрак паҳлавонлар, ғалабангиз муборак.
Шонли эллик йилликда дабдабангиз муборак!

Жанггоҳларда мард бўлиб, кўрсатингиз жасорат,
Ёвларни ер тишлатиб, топдингиз бахт-саодат.

Муқаддас тупроқ учун жон бериб, жон олдингиз
Шукроналар бўлсинким, сизлар омон қолдингиз.

Ўша машъум кунларнинг ўтганлиги рост бўлсин
Жаҳоннинг барча халқи бир-бирига дўст бўлсин.

Фахр этинг, отахонлар, дилларингиз беғубор,
Бу кунларга етолмай шаҳид бўлганлар бисёр.

Чин дилдан эсланг бугун қуролдош ўғлонларни,
Эркаланиб заминда ётган бағри қонларни.

Ер юзида янграсин тинчлик, дўстлик садоси
Номи ўчсин урушнинг, бу Оллоҳнинг нидоси.

Омон бўлсин юртбошим халқимизнинг бошига
Ўтюрак йўлбошчимнинг қойилман бардошига.

Муборак, муборак, шону шуҳрат муборак
Шундай қутлуғ айёмда иззат, ҳурмат муборак!

ТАЪЗИМ

(Жарроҳ Раҳим Муродовга)

Мен сиздан мамнунман, жарроҳ, бир умр
Қўлингиз дард кўрмай яшангиз бардам.
Беғараз ёрдамни кўрсатиб бир-бир
Беморлар дардига бўласиз малҳам.

Мен оддий беморман умрим охирлаб
Қолди деб, Раҳимжон, Сизга учрадим.
Руҳимни кўтариб, оғриқни шарҳлаб
Давосин айтдингиз, шунда яйрадим.

Ташхисга тўпланди ҳамкасблар дарров
Фаҳриддин, Омонжон, Жобир, Ҳамиджон.
Юрак қон томирин уришин бирров
Текшириб кўрдилар, топдилар дармон.

Менга мадад бериб дармон хонага
Олиб кирган пайтда босди ҳаяжон.
Столга чиқдим наркоз баҳона
Ухлашга уриндим, ором олди жон.

Ўйғонсам не бахтки, сезилмас оғриқ
Бошимда Раҳимжон турибди кулиб.
Ою юлдуз мисол юзидир тиниқ
Севинчдан кўзимга ёш келди тўлиб.

Ташаккур билдирай хизматингизга
Ҳаётга умидим уйғотган сизлар.
Доғ тушмасин асло либосингизга
То жаҳон тургунча яшанг, азизлар.

ҚУТЛОВ

(Ўқувчи тилидан)

Янги йил келмоқда очилар кўнгил
Ютуқлар кутмоқда биз бунга кафил.

Мустақил юртимнинг ўғил-қизимиз
Жаҳонга танилдик — ёруғ юзимиз.

Илму ҳунар ўрганиб улуғ масканда
Оқлайлик бурчимиз этмасдан канда.

Ота-онамизга бўлайлик содиқ
Йўлимиз ёритсин фуснкор борлиқ.

Устозлар ўғитин этиб дилга жо
Ишламоқ биз учун асл муддао.

Тенгдошлар, қисқача янги йил олди
Истагим билдирмоқ муродим бўлди.

Сизни табриклайман қутлуғ йил билан
Омаду зафарлар тилаб чин дилдан.

ЁР ЖАМОЛИ

Илҳом берар тонг чоғида
Ёрнинг хусну жамоли.
Қалбга ҳузур бахш этади
Хипча белу ҳилоли.

Тун қўйнида дилни равшан
Этар жонон висоли.
Баҳринг очар гар титраса,
Унинг қадди камоли.

Вужудингни қамраб олар,
Ғунча дахан, иболи.
Кўнглингга йўл топар доим,
Киприги ўқ вафоли.

Мақсадига етгали у,
Шошар товус мисоли.
Сўзларидан бол томади,
Ишвалари сафоли.

Пинҳон тугар Сулаймондан,
Меҳрин жуфти ҳалоли.
Оллоҳга минг шукрларким,
Балқиб турсин иқболи.

СУЛУВ ҚИЗ

Хонатласдан кўйлак кийиб,
Қиё боқар сулув қиз.
Қошларига ўсма кўйиб,
Дилга ёқар сулув қиз.

Сурма тортиб кўзларига,
Мужгонларин титратар.
Сайқал бериб юзларига,
Ошиқ кўнглин яйратар.

Қани, энди шундай гўзал,
Висолига етсайдим.
Умр бўйи ёзиб газал,
Унга ҳадя этсайдим.

Вафоли ёр дилга дармон,
Белга қувват, кўзга нур.
Фахрлангин, эй Сулаймон,
Ёринг билан бир умр.

ЮРТИМНИ КУЙЛАЙМАН

Мустақил юрт ўғлиман,
Балаңд кўтаргум бошим.
Туркий улус наслиман,
Қирғиз, қозоқ қондошим.

Бобомдир Амир Темур
Турон заминнинг шоҳи.
Илҳом берар бир умр
Менга ул руҳи поки.

Баҳоуддин Нақшбанд
Шажараси бебаҳо.
Улуғбекдек донишманд
Илми нужумда танҳо.

Тарих салномасида
Ўғлонларинг ўрни бор.
Илм фан ҳавзасида
Балқиб тургин беғубор.

Порлоқ эрур ватаним
Истиқболи, шубҳам йўқ.
Бахтиёр яшар халқим
Бундан менинг кўнглим тўқ.

Ривожланиш бобида
Сенга тан берди жаҳон.
Оламаро кўп тилда
Мадҳинг янгради обдон.

Тўлқинланиб мен доим
Кўзга суртай тупроғинг.

Жаҳон бўйлаб илоҳим
Шуъла сочсин чироғинг.
Жаннатмакон бўстоним
Нур олар сендан жаҳон.
Куйлай мадҳингни доим
Дилда қолмасин армон.

ИСТИҚЛОЛ ОҒТОБИ

Нур таратди ўлкамизга
Истиқлолнинг қуёши.
Ўзида йўқ завққа тўлди
Юртимиз кекса-ёши.

Халқимиз орзулари
Ушалмоқда бирма-бир.
Кутган эди ўтмишдошлар
Шу кунларни бесабр.

Энди, юртим, Чўлпон каби
Фарзандларинг букилмас.
Энди ҳеч вақт Усмон каби
Шоирларинг хор бўлмас.

Мана, бугун оламари
Юртим, жаранглар номинг.
Жавоҳирдек дилга оро
Берар қутлуғ айёминг.

ҚАЛБ

Қалблар бор, ҳаммани тортар бағрига
Қалблар бор, барчани сураб нарига.
Қалблар бор, сирини очар ёрига
Қалблар бор, нишини санчар барига.

Қалблар бор, ҳамиша мавжланар ёғду
Қалблар бор, заррача кўринмас эзгу.
Қалблар бор, ҳеч кимга солмайди қутку
Қалблар бор, юзланса жирканар кўзгу.

Қалблар бор, у томон талпинар инсон
Қалблар бор, сесканар ундан тирик жон.
Қалблар бор, у билан ёруғдир жаҳон
Қалблар бор, дастидан олам зимистон.

Истагим: ҳар бир қалб осмон мисоли
Тиниқ ва мусаффо бўлсин илоҳим.
Пўртана — лойқа сув, бадбўйдан холи
Бўлсину борлиққа нур сочсин доим.

ДОҒДА ҚОЛДИМ

Учраб йўлимда олғир, алдандим доғда қолдим,
Кўрсатди ўзин “ботир”, сескандим, доғда қолдим.
Иш бошласам, у ҳозир, суюндим, доғда қолдим,
Шу эканми деб тақдир, ютундим, доғда қолдим.

Қайга борсам ортимдан югуради чопқиллаб,
Мени ташлаб кетманг деб, ялинади ҳиққилаб.
Енгил-елпи ишларга чиранади ҳарсиллаб,
Тузалар деб, бесабр, уриндим доғда қолдим.

Осонгина бу айёр пинжимга кириб қолди,
Боримни шилиб бисёр, ҳолимни хароб қилди.
Ҳар лаҳзада бу беор елкамга чиқиб олди,
Сирларин билиб охир, ўргандим, доғда қолдим.

ОНАЖОНИМ

Мурғак гўдак эдим Ватан бошига
Кулфат тушганини сўзлардинг, онам.
Термулиб боққанда кўз ёшларингга
Ухла, деб бошимни силардинг ҳар дам.

Алла айтар эдинг ғамгин оҳангда
Маъюс юзларингга боқардим тўймай.
Кўкрагинг таптидан чиққан аланга
Меҳридан қонмасдим кўзимни юммай.

Қандай даҳшат экан, энди ўйласам,
Тиниб-тинчимасдинг бирпас, онажон.
Нон деб чинқирардим, кўзимни очсам,
Ана ҳозир, дердинг йиғлаб бедармон.

Унутмам, ҳеч қачон, у мудҳиш дамлар
Ҳамон кўз олдимда айланар бир-бир.
Ҳайхот! Онажоним, изгирин тунда
Фарзанд деб елардинг, қалтираб дир-дир.

Энди фахрлангин, меҳнатинг зое
Кетмабди, онажон, тарихдир гувоҳ.
Бағрингда улғайдим, мана, мен бугун
Сенга қанот бўлгум, қўлласин Оллоҳ!

МЕҲРИДАРЁ

Бормикан дунёда сендек бағри кенг сиймо, онам,
Бормикан меҳри булоқ, жўшқин оқар дарё, онам,
Ҳеч топилмас сен каби виждони пок, танҳо онам,
Бир умр қалбимдасан, ёдимдасан, дунё онам,
То тирикман ҳар сўзингга бош эгай, илло онам.

Сочларинг ҳар толаси доим эрур меҳригиё,
Кўзларингнинг гавҳари йўлимгадир нуру зиё,
Оқ сутингнинг қуввати дардимгадир ҳар он даво,
Тунлари бедорлигингга жонгинам бўлсин фидо,
Таъзимим айлай бажо дилдан жўшиб, зукко онам.

Онажон, ҳеч қонмагайман мадҳиянг ёзган билан,
Кеча-кундуз толмагайман изларинг кезган билан,
Бир дақиқа тўймагайман суратинг чизган билан,
Қалбгинангга йўл тополмам кўз ёшим сизган билан,
Кўзларимга хоки пойинг суртайин, зебо онам.

ҚИЗИМНИНГ ШЕЪРИ

Уч йил бурун боғимизга
Олма кўчатин қурдим.
Тиним билмай кеча-кундуз,
Парвариш қилиб турдим.

Бир куни кулиб дадам менга
Завқли нигоҳ ташлади.
“Табриклайман, қизим”,—дея
Боққа томон бошлади.

Мана, қизим, кўчатингни
Гуллаганин кўр, деди.
Товланиши қандай ажиб,
Чарақлаган нур, деди.

ТЎРТЛИКЛАР

Ёшлик гурурими ёки манманлик,
Нега катталарни қилмайсан ҳурмат,
Вояга етказган кекса донолар
Қалбидан, ўрин ол, ишидан ибрат.

* * *

Шундай бир йўл борки, адашмас инсон,
Ундан юрганларга йўқдир хавф-хатар,
Шундай бир йўл борки, ким юрса ундан,
Манзилга етолмай ташвиши ортар.

ДОРИЛФУНУНГА

Манзилга ошиққан лочиндек парвоз
Этдим бағринг томон, эй нурли ошён!
Онгимни ўстирдинг, йўқдир эътироз,
Энди мен шаънингни мадҳ этгум ҳар он.

Келиб сенда билдим: толиби илм,
Завқланиб мақсадга ета олганин.
Келиб сенда билдим: ёшлик истагим,
Мақсад-муддаога тугал етганин.

Беш йилдир изминг-ла тингладим сабоқ,
Чанқоқлик ҳовримни босолдинг ўзинг.
Бахтлиман, негаки, ҳаётим порлоқ,
Қалбимни мунаввар айлади сўзинг.

Қайноқ кенг кучоғинг — ижод маконим,
Олқишим сенгадир, мен сендан мамнун.
Камолга етказдинг, бутлаб иймоним;
Ишончинг оқлагум, эй дорилфунун.

СЕВГИЛИМ

Тунлари қалбимда доим нурланарсан, севгилим,
Фамга ботган дамларимда шод этарсан, севгилим.

Ёнгинамда бўлганингда тарқалур андуҳларим,
Чорласам товус мисоли нозланарсан, севгилим.

Ўйласам барно бўйингни жўш урар илҳомларим,
Чунки ишқинг меҳри бирлан мавжланарсан, севгилим.

Талпиниб бахтимни топдим, қолмади армонларим,
Бошлаган ҳар бир ишимдан завқланарсан, севгилим.

Қоматинг жилвасидан лаззат оларман ҳар қачон,
Шуқланиб ҳуснингга боқсам, лол қоларсан, севгилим.

Йўлларимга кеча-кундуз пурвиқор офтоб мисол,
Жонга ором бахш этай деб, нур сочарсан, севгилим.

Ёргинам, дўстинг Сулаймон, сенга содиқ, бир умр,
Шубҳа йўқ, кўнглимга доим йўл топарсан, севгилим.

ИШОНГИН

Бир умрга содигингман, вафодорим, ишонгин,
Ардоқлагум муҳаббатинг, гулбаҳорим, ишонгин.

Сарвиқомат бўйларингга мафтун этдинг, жонгинам,
Шайдо бўлдим висолингга, беғуборим, ишонгин.

Севгимизга рахна солса ул ғанимлар бир куни,
Этмагайман ҳеч хиёнат, беозорим, ишонгин.

Ишқим ўти тугён уриб, уммон каби мавжланур,
То тирикман ҳадя этгум дилда борим, ишонгин.

Эй дилбарим, дил розимни шарҳ этолмам сўз билан,
Куйлагумдур мадҳинг мудом, қўлда торим, ишонгин.

АССАЛОМ НАВРЎЗИ!

Ассалом, Наврўзи олам!
Гулга буркандик бутун.
Янграмоқда ҳамма ёқда
Дилрабо қўшиқ бугун.

Сайр этиб бўстону боғда,
Янги йил гаштин суринг.
Завқланиб, дилдан жўшиб,
Нурли ҳаёт бахтин кўринг.

Суқланиб боқди уфқдан
Пардасин олиб қуёш,
Нурланиб борлиқ ила,
Қолмади кўзларда ёш!

Ағёр айтиб шоду хуррам,
Жаранглатинг ҳар ённи.
Парвоз этиб булбул мисол,
Кезинг жумла жаҳонни.

Лоларанг анвойи гуллар
Товланар минг ноз ила.
Янги йил мадҳини дилдан
Янгратингиз соз ила.

Оппоқ ойдин кечалар
Бўлди бугун кундузга тенг.
Чўпону ишчию деҳқон
Илҳом олиб, шимарди енг.

Мушку анбар ҳид таратди,
Ложувард гуллар чунон.

Завқланиб, шодликка тўлди
Кекса-ёш, қизу жувон.

Навбаҳор кўз-кўз қилиб,
Оламга ёйди сепини.
Табиат шабнам сувидан
Ювди ўз юз-бетини.

Ахду паймон қилишиб,
Боғлаб белга камарини.
Ҳайдади чўлга чўпон
Кўкни кўриб отарини.

Водию қиру адирлар,
Уйғониб кийди либос.
Гул-чаман мадҳини булбул
Куйлади хуб дилнавоз.

Рухланар она-табиат
Жилвасидан кўзу қош.
Ҳамма ёққа меҳри тошиб,
Нур сочар кўкдан қуёш.

Ўлкамизга келди Наврўз,
Равшан бўлди кўнглимиз.
Янги йилга садқа бўлсин
Борлиғу имконимиз!

Зулфи сунбул сочларингдан
Ургулай фасли баҳор!
Турфа гулли боғларингда
Сайр этарман ҳар нахор.

Ҳамма:

Жўр бўлиб рақсга тушайлик,
Кўшиғу куй янгрисин.
Янги йилни мадҳ этувчи
Торимиз жарангласин.

ХАСАДГҶЙ

(Ичиқоралар ўқимасин)

Ўз ишидан мақтаниб, доврўқ солар хасадгўй
Учратса йўлда кимни гапга олар хасадгўй.

“Сен ундоғу мен бундоқ” доим унинг шиори,
Гўё оламда танҳо устун бўлар хасадгўй.

Ўтирса давраларда бош қотирар вақиллаб,
Қурбақа мисол доим сапчиб тушар хасадгўй.

Атрофдаги кишилар “суҳбати”дан донг қотар,
Қойил қилдим, ҳаммани деб, бонг урар хасадгўй.

Мақтаманг асло уни, чопиб чиқар елкага,
У бало бир касофат, жонга тегар хасадгўй.

Ким ундан келса устун, кеча-кундуз ичини ер,
Қора ҳаққа мисоли дўстдан куяр хасадгўй

Кўрса тadbиркор раҳбар ёки камтар кишини,
У саводсиз, ношуд деб, иғво қилар хасадгўй.

Иши юришмай қолса, кириб олар пинжингга,
Қора ният йўлида имкон топар хасадгўй.

Эй Сулаймон, пайт келди, топиб қарор ҳақиқат,
“Найзабар”нинг нишидан “шифо топар” хасадгўй.

ПЕШКЎМИСАН

Довруғинг оламга машхур, навқирон Пешкўмисан,
 Беҳисоб дуринг билан бойлик макон Пешкўмисан,
 Меҳмонун мезбонларинг ширин забон Пешкўмисан,
 Меҳнат аҳлинг турмуши хўб фаровон Пешкўмисан,
 Иқболнинг порлоқ эрур, соҳибнишон Пешкўмисан.

Толмадинг, елдинг, югурдинг, сарф этиб хизмат чо-
 финг,

Яшнади сахрою чўлда пахтазору боғларинг,
 Бебаҳо “оқ олтин”ингдан кўкка буй чўзди тоғинг,
 Ишда доим пешқадамсан, гулга тўлсин ҳар ёғинг,
 Офарин, эй бахти кулган, шонга-шон Пешкўмисан.

Марди майдон шербилаксан, халқ ишончин оқладинг,
 Даштни бўстон этгали ғайрат камарин боғладинг,
 Дур унар кўриқ очиб, Варахшани боғ айладинг,
 Техника бўлди мададкор, катта хирмон тикладинг,
 Беллашиб ҳар соҳада ошдинг довон, Пешкўмисан.

Кун сайин бўлмоқда обод кўчаю қишлоқларинг,
 Чорвага маъмул эрур қиру адир, ўтлоқларинг,
 Тўтиё этсамда арзир, зар унар тупроқларинг,
 Фанда из қолдирди мангу тунлари уйғоқларинг,
 Гулла, эй Сино диёри, ҳур макон Пешкўмисан.

Кўтариб чиқди ташаббус Ширину Бўрон, Намоз,
 Қаюму Раҳмон Раҳим, Кумри, Жумалар сарфароз,
 Чўлқувар ўғлонларинг меҳнатда тинмай қишу ёз,
 Маррага етди улар, таърифласам ҳар қанча оз,
 Куйлагай мадҳинг Сулаймон, жонажон Пешкўмисан.

АНДИШАСИЗ

Андишасиз одамда йўқдир ҳаё, оқибат,
Оғзига не келганин сўйлайди, бепаросат,
Тикан санчилганида тан олишин жароҳат,
Сезганида бу қадар бўлмас эди касофат.

Очиқ кўнгил кишилар даврасида ўтирса,
Раҳна солар яхшилар суҳбатига бир пасда,
Кир ахтарар ҳар сўздан гар қошини чимирса,
Ором олар дўстликнинг илдизини кемирса.

Тоза виждон эгаси интилса янгиликка,
Қора ният соҳиби ич-ичидан емрилар.
Тадбир билан мард киши чора топса тангликка,
Нокас ичдан зил кетиб, ўз ёғига қоврилар.

Завқли ҳаётни бугиб, уруш-жанжал чиқармоқ
Ўйловсиз бепурдларнинг эрур доим шиори.
Халқда бор шундай нақл: кимга етказсанг зарар,
Бир кунмас-бир кун сенга қайтар унинг озори.

Андишасиз бепурдлар битиргунча ишини,
Яхшиларнинг олдида тўлғонади илондек.
Мақсадига эришгач, фижирлатиб тишини
Қалби покларга зимдан сочар захар чаёндек.

Ҳикмат борки: бўхтонни парчалагай ҳақиқат,
Кибру ҳавоси бордан юз ўтиргай башарият.
Истиқболнинг йўлини тўсолмагай кабохат,
Ҳар қандай мушкулотни енггай сабру қаноат.

ОНА—УЛУҒ ЗОТ

(Онам хотирасига бағишлайман)

Мижжасини қоқмайин тунларни бедор
Ўтказган бағри кенг ким, у улуғ зот.
Менинг назаримда бамисли баҳор
Жаҳонни яшнатган она умрбод!

Зулмат пардасини йиртиб осмондан
Уйга шуъла сочар чарақлаб юлдуз.
Беланчак тебратар она заминда
Фарзанд оромини бузмайин ҳануз.

Тушда ваҳимали гувиллар шамол
Гоҳо тун қўйнида қичқирар хўроз.
Дилбанди ёнида она бемалол
“Алла”син қуйлайди бўлиб сарфароз.

Бешиқда пишиллар она дармони
У қувонч, у умид, у бахт булоғи.
Негаки онага аёндир бир кун
Шу бўлар башарнинг суянган тоғи.

Хаёл уммонида бир лаҳза она
Фарқ бўлар гўёки пайдар-пай йиллар.
Физиллаб ўтар-у, ўғли мардона
Юксак тоғ чўққиси сари интилар.

“Олға бос, шунқорим, чиққин қояга,
У ердан кузатгин бутун оламни.
Оналар мақсади фарзанд вояга
Етсину, кўрмасин дарду аламни”, —

Дея қулочини чўзиб, ҳайқириб,
Она талпинади ўғлига томон.

Шу онда бешикка боши урилиб,
Сесканар, билсаки, ухлабди бир он.

Қани энди билсак, шундай улуғ зот
Бизни деб сарф этган талай хизматин.
Кошкийди оналар номига иснод
Келтирмай, қозонсак доим хурматин.

ОШИҚ ЙИГИТ ИЗТИРОБИ

Энтикиб йўлингда бўлдим интизор
Эй менинг гунча гул, нозик ниҳолим.
Сахий бўл, мадад бер, бермагин озор
Сенсиз яшолмасман, лафзи ҳалолим.

Лайлию Шириндек дилбар қоматинг
Кўрганда бўлурман васлинг асири.
Қалбимни ром этиб нозик иффатинг
Дилимни яшнатар, қолмас ғубори.

Азизам, не учун ёзган хатимга
Вақт топиб, бир энлик жавоб ёзмадинг?
Хажрингда дол бўлиб қолган қаддимга
Малхам бўлишингни наҳот сезмадинг.

Изтироб чексам ҳам сендан ҳеч қачон
Нолимам, махбубам, токи жоним бор.
Фақат шум тақдирдан кўрқаман ҳар он
Бизни айирмасин ва этмасин хор.

Вафоли ёрим бўл, иккиланма ҳеч
Сени ардоқлагум, чекмассан озор.
Сўзимни ўқиб ол: “У ёрингдан кеч”, -
Деганлар сўзига учмагин зинхор!

Бир кун қуражакмиз ахил оила
Ишончим комилдир, йўқдир эътироз.
Истиқлол мадҳини куйлаб завқ ила
Юксак чўққиларга этармиз парвоз!

ЖОНОНАСАН

Кўнглима эртаю кеч меҳринг тошар парвонасан,
Ой каби ҳусну жамолинг нур сочар жононасан.

Кўп машақат бирла етдим мен сенинг дийдорингга,
Гул юзу мурча миён, бағрим очар мастонасан.

Ишваю нозу карашманг олдида шамсу камар
Қанча оро берса ҳам ортда қолар, нурхонасан.

Элга хизмат этсаму ҳурматни топсам бешумор.
Қимматим сенга, Мушарраф, мисли зар дурдонасан.

Жайхуну Сирнинг суви пишқиб оқар манзил томон,
Сендаги ишқ ўти ҳам учмай ёнар, сайёрасан.

Истадим: умрим бўйи шаънингга досгоним битай,
Бил буни, доим Сулаймон шарх этар, ошқорасан.

ҚОМУСИЙ ОЛИМ

(Ибн Сино таваллудининг 1025 йиллигига
бағишлайман)

Ибн Сино эрур энг буюк олим
Табобат бобида тенгсиз аллома.
Унинг ўғитларин ўрганиб доим
Шогирдлар туздилар катта “Бахтнома”.

Беруний шогирди барча фан сирин
Бирма-бир ўрганди мукаммал, изчил.
Ўрганган илмини синчиклаб барин
Амалда қўллади тинмай астойдил.

Натурал сонларнинг квадратларин
Тўққизга бўлинишин берди асослаб.
Унинг “Донишнома”, “Аш-шифо”ларин
Бирорта асарга бўлмас қиёслаб.

“Сонлар фани”, “Аш-шифо”нинг бўлими
Ундан бизни чиқармоққа хулоса.
Бўлинишу қолдиқ нима, тўғрими
Фикримизни исботлаймиз дуч келса.

Имкони борича ўрганиб ҳар он
Бобомиз илмига қиламиз амал.
Уни устоз билар жумлаи жаҳон
Чунки ҳар жумбоқни у этолган ҳал.

Нафақат бобомиз улуғ тибшунос
Балки у тарихчи ҳам математик.
У жуғроф, файласуф ҳамда тилшунос
Ундан мерос қолди бебаҳо битик.

Оламга таратди Афшона номин
Ибн Сино бобом – қомусий олим.

Доим ёдга олиб ҳар бир каломин
Устозга бош эгиб, этамиз таъзим.

ПОСТДА

Тим кеча. Сезилмас ҳеч нарса саси
Оёғин босмоқда биров оҳиста.
Автомат ушлаган ўзбек аскарари
Кипригин қоқмасдан турарди постда.

Қўққисдан буталар тебранди нимжон
Яшиндек мўлжалга интилди пичоқ.
Жасур посбон эса хавфни нишонга
Олганда, бошидан мушт урди айғоқ.

Бир онда оташ қалб кетиб холидан
Жосусга тикилиб, йиқилди ерга.
Қониб ичмоқ учун аскар қонидан
Йиртқич эчилганди ботса ҳам терга.

Бир қошиқ қонини душманга раво
Кўришга жангчида йўқ эди тоқат.
Сўнгги бор кучини тўплаб, у расо
Калхатга ташланди, келди деб фурсат.

Мард ўғлон рақибин қориб қонига
Мана, қониб ичгин, эй очкўз жаллод,
Дея террорчининг жирканч буйнига
Тавқи лаънат тошин осди умрбод.

Мундарижа

Сўз боши.....	3
Ватан мадҳи.....	4
Қалб гавҳари.....	5
Соҳибқирон бобом.....	6
Комиссия келармиш.....	7
Дил розим.....	9
Ўзбегу тожик.....	10
Бухородан садо келди.....	12
Наврўз жилоси.....	13
Ота ўгити.....	14
Фасллар келинчаги.....	15
Беллашув.....	16
Аёл мадҳи.....	17
Баҳор баёти.....	17
Кумсаш.....	18
Шоирни эслаб.....	20
Чўлда.....	21
Муаллим ҳақида шингил шеърлар.....	22
Ичон қалъа.....	23
Тадбиркор шогирдимсан.....	24
Бахт ва шодлик куйчиси.....	25
Профессор Саиджон Алиевга.....	25
Раққосага.....	26
Илҳом булоғи.....	26
Муҳаббат алангаси.....	27
Истиқлол меваси.....	28
Муаллимни куйлайман.....	29
Бобо қувончи.....	30
Неварамнинг шеърини ўқиб.....	31
Неварам паҳлавонга.....	32
Дарсхонам.....	33
Унутилмас онлар.....	35
Бағишлов.....	36
Қалб нидоси.....	37

Бободехқоним.....	38
Орзу.....	39
Нурота.....	39
Шодлик таронаси.....	40
Таъзим.....	41
Қутлов.....	42
Ёр жамоли.....	43
Сулув қиз.....	44
Юртимни куйлайман.....	45
Истиқлол офтоби.....	46
Қалб.....	47
Доғда қолдим.....	48
Онажоним.....	49
Меҳридарё.....	50
Қизимнинг шеъри.....	51
Тўртликлар.....	51
Дорилфунунга.....	52
Севгилим.....	53
Ишонгин.....	54
Ассалом Наврўз!.....	55
Хасадгўй.....	57
Пешкўмисан.....	58
Андишасиз.....	59
Она—улуғ зот.....	60
Ошиқ йигит изтироби.....	61
Жононасан.....	62
Қомусий олим.....	63
Постда.....	64

Муҳаррир А.Азимов
Мусаввир Ҳ.Ҳудойбердиев
Бадий муҳаррир А.Турсунов
Техник муҳаррир Т. Смирнова
Мусахҳиҳ Ш. Нишонов
Саҳифаловчи Б.Ирисбоев

Адабий-бадий нашр

Сулаймон Мурад

**ҚАЛБ
ГАВҲАРИ**

Шеър ва ғазаллар

Босишга рухсат этилди 14.03.2008 Бичими 84x1081/32.
Ҳажми 6.т 2,0 Нусхаси 1000
Буюртма №41. Шартнома №29/3.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон
Миллий кутубхонаси босмахонаси.
Тошкент шаҳри, Х. Сулаймонова кўчаси, 33-уй.